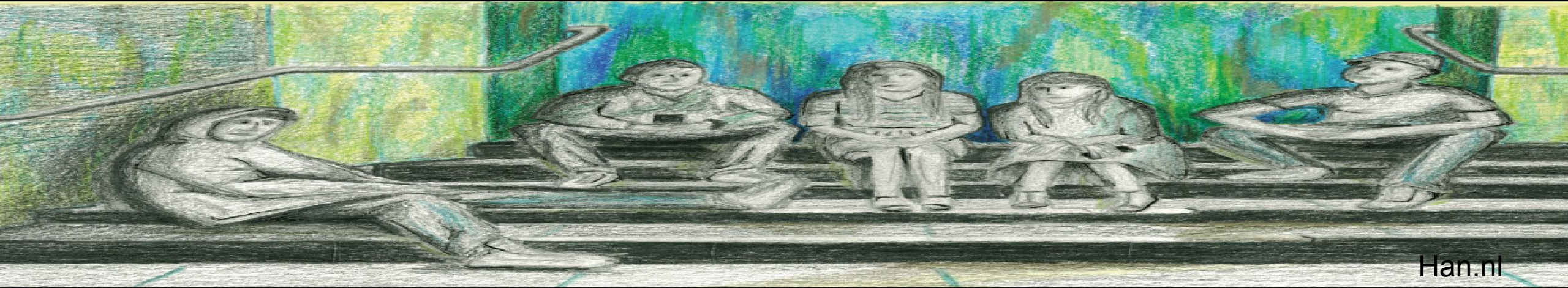

Een plek op maat en met mate(n)

Onderzoek naar 'Kinderrechten, Openbare ruimte en Welzijn'

Exclusief Inclusief - 8 mei 2024

Aanzet van het onderzoek

- **Oproep Kenniscentrum Kinderrechten (KeKi)** en **Jeugdonderzoeksplatform (JOP)** – **onderzoek** naar:

‘Vrije beleving, toegang tot en kwaliteit van de openbare ruimte én de samenhang van die beleving met en impact op mentaal welbevinden’

- **3 principes VN-kinderrechtenverdrag als leidraad!**

Mentaal welbevinden

statcan.gc.ca

Openbare ruimte

gezondleven.be

Beleidsgericht onderzoek met als doel

Diepgaand **begrip van hoe jongeren de toegang tot en de kwaliteit van de openbare ruimte beleven en de impact daarvan op mentaal welbevinden van jongeren.**

Eerste onderzoeksfase

- 308 jongeren uit **secundair onderwijs** in **klas-setting**
- **21 klassen** in **10 scholen** in Antwerpen en Limburg
- **Kwalitatieve aanpak:**
 - **Focusgroepsgesprekken**
 - **Creatieve methodiek** ([babbelkaartjes](#))
- Meestal 1 lesuur – klasgesprekken **25-30 min**

De link tussen 'openbare ruimte' en 'welzijn'

- Welke aspecten van een buurt/straat/omgeving kunnen ervoor zorgen dat jullie je goed, veilig en welkom voelen?
- Welke aspecten van een buurt/straat/omgeving kunnen ervoor zorgen dat jullie je minder goed, onveilig en niet welkom voelen?

‘Provision’ – het aanbod in de openbare ruimte

3 'P's' 'Kinderrechtenverdrag'

‘Protection’ – een gevoel van **veiligheid** in de openbare ruimte

‘Participation’ – deelname **sociale verkeer & organisatie** openbare ruimte

De tweede onderzoeksfase

Verdieping resultaten eerste onderzoeksfase

Jeugdraden (n=3) en jongerenorganisaties (n=3)

Kwalitatief onderzoek focusgroepsgesprekken

Voornamelijk adolescenten tussen (18 & 24 jaar)

Duur ongeveer 90 min

Jongeren als minister of burgemeester

- Terugkoppeling voornaamste onderzoeksresultaten per 'P'
- Brainstorm over **SPANNINGSVELDEN** in resultaten
- Stapsgewijze vertaling naar beleidsadvies: hoe omgaan met spanningsvelden?

EXPEDITIE JONG

SAMEN OP PAD NAAR EEN
KIND- EN JEUGDVRIENDELIJKE
TOEKOMST

14
NOV
2023

Derde onderzoeksfase

Resultaten van het onderzoek

- 3 P's 'Kinderrechtenverdrag' als analysekader
 - Spanningsvelden in de resultaten
- 3 bouwstenen van mentaal welbevinden

3 P's 'Kinderrechtenverdrag' als analysekader

Provision – aanbod in openbare ruimte

- **Om af te spreken, te sporten, tot rust te komen en te verplaatsen...**
Pleintjes, (skate)parken, sportvelden, speeltuinen, bossen,... ook vaak 'semi openbare ruimte'

“Het park is de enigste plek die tegenwoordig gratis is. Daar komen mensen samen en zit niet iedereen op z'n gsm. Gewoon met vrienden zijn is fijn.” (Peer, 6e middelbaar)

“Dat is wel privéterrein, maar ze doen er niet moeilijk over als er mensen zijn. Je hebt er veel grasvelden, een atletiekpiste, basket- en voetbalpleintjes. Iedereen kan er gebruik van maken. Dat zorgt dat veel jeugd daar naartoe trekt om rond te hangen.

(Hechtel, jeugdraad)

DE HOGESCHOOL
MET HET NETWERK

Provision – aanbod in openbare ruimte

- **Beklemtonen/meer nodig:** rust, natuur, licht, kleur, properheid, fietspaden, bezigheid (#), openbaar vervoer, droog zitten, bankjes, ...

“Wat ik belangrijk vind is veel verlichting, dat het groot is en dat je een goed zicht hebt. Zoals een park met bankjes en waar ook nog activiteit is in de avond. Dat is veiliger... (Antwerpen, 5e middelbaar)

“Wij spreken met vrienden af bij de Nete in Grobbendonk aan de vaart. We gaan gewoon ergens naartoe. Het is niet dat daar iets staat, of ja, een bankje.”

(Vorselaar, 4e middelbaar)

Protection – veiligheidsgevoel in de openbare ruimte

- **Materiële factoren én menselijke actoren...** zoals donkere plekken, 'gevaarlijke' mensen en verkeerssituaties

“Deze buurt krijgt een vier op tien. Het is hier vol, echt druk. Het is overleven. Mensen rijden roekeloos. Het is precies een parking.” (Antwerpen, jongerenvereniging)

“Ik voel mij veilig in de buurt waar ik woon. Ik denk dat het te maken heeft met dat ik er ben opgegroeid... Iedereen vertrouwt elkaar en heeft een band. (Hasselt, 4^e middelbaar)

“Ik denk aan hangjongeren die met hun bmx'en, scooters en boxen lawaaijerig zijn. Geen probleem dat ze daar samenkomen, alleen als ze daar zo fel doen met hun scooters geeft dat wel een vorm van onveiligheid. (Hechtel, jeugdraad)

Protection – veiligheidsgevoel in de openbare ruimte

- **Veiligheid verhogen door...** meer verlichting, meer/minder/andere mensen, meer camera's en ingrepen in mobiliteitsinfrastructuur

“Als er veel groepen jongens zijn dan voel ik mij minder op mijn gemak of mensen die zo raar kijken.

Maar als er familie of vrienden bij zijn dan is het overal oké.” (Antwerpen, 5e middelbaar)

“Ik denk wel dat het helpt verlichting want dan ben je ‘s avonds ergens aan het wandelen of je komt op een gezellige plek en dan is het daar pikkedonker. Zeker in de winter, dan is het om 18u al donker...”

(Vorselaar, 4e middelbaar)

“In het midden van het dorp staan er twee versmallingen, daar tussen kan je niet hard rijden dus ik vind dat die in het dorp voor een veilig gevoel zorgen.” (Peer, 5^e middelbaar)

Participation – ‘zijn’ in de openbare ruimte

- **Deelname sociale verkeer niet vanzelfsprekend...** plekken vermijden en gedrag aanpassen door gevoel beperkte toegankelijkheid

“Ik heb het kaartje van de rolstoel genomen omdat straten en parken toegankelijk moeten zijn... Bij ons is dat niet.” (Mechelen, 2e middelbaar)

“Vooral de mix eigenlijk. Als er andere meisjes zijn die een hoofddoek dragen dan voel ik me niet zo anders.” (Hasselt, jongerenvereniging)

“Zolang er een variatie aan mensen is, vind ik het oké. Overdag op het Dusartplein heb je niet alleen dat intimiderend volk, maar ook studenten die gewoon op jou lijken.” (Hasselt jongerenvereniging)

Participation – organisatie openbare ruimte

- Jongeren vinden participatie belangrijk en hebben er al enige ervaring mee...

“Aan ons is gevraagd of we in onze straat een tractorsluis wilden... Ja, ik vind het wel belangrijk dat onze mening wordt gevraagd. We leven in een democratie. (Peer, 5^e middelbaar)

“Ik vind het belangrijk. Hoe kunnen mensen van 50 jaar leuke plaatsen maken voor jongeren die 16 jaar zijn? Neem zoveel mogelijk meningen mee. Je moet dat per groep vragen voor wie je dat maakt. Anders maak je iets en dan komen ze niet.” (Hasselt, jongerenvereniging)

Spanningsvelden in de resultaten

Belang van rust & bedrijvigheid

- Jongeren hebben **uiteenlopende noden** en wensen

“Dat je niet in het open zit en niet iedereen je vanaf de straat ziet zitten. Plekken waar je kan zitten met maten en die afgeschermd zijn ... waar weinig mensen komen.” (Vorselaar, 3^e middelbaar)

“Ik weet niet of er nog hoop is voor onze gemeente. Wij gaan liever naar Antwerpen.... daar is gewoon veel meer te doen. Je kan hier iets bijzetten, maar dat betekent niet dat wij altijd naar hier zullen gaan. Er is echt niet zo veel te doen en je kan er ook geen stad van maken. (Vorselaar, 4^e middelbaar)

“Ik heb een leuke buurt. Er is van alles, zoals een bibliotheek, een cultureel centrum, een plek om te tuinieren...” (Antwerpen, 6^e middelbaar)

Gemeenschapsgevoel versus anonimiteit

- Plekken waar sommigen **floreren**, worden **vermeden** door anderen...

“Waar zij woont daar is het veel beter. Je kent er bijna iedereen. Ik heb daar ook gewoond. Je ziet die mensen meer, dat is beter.” (Antwerpen, 6^e middelbaar)

“Ik spreek niet buiten in mijn buurt af. Dat komt door de mensen. Ik wil gewoon niet de mensen zien die ik ken. Ik wil gewoon op plekken zijn waar ik niemand ken.” (Vorselaar, 3^e middelbaar)

Camera's in de openbare ruimte

- Kunnen **veiligheidsgevoel verhogen** en gevoel van **privacy verlagen**...

Het is niet dat ik iets doe dat ik per se wil verbergen. Maar als er iets kan gebeuren en er is een camera naar mij gericht dan vind ik dat persoonlijk wel beter. Ik vind dat gewoon veiliger. (Hasselt, jongerenvereniging)

In deze buurt is op elke hoek een camera. Dat pakt op je privacy. Je voelt je bekeken. Op de pleintjes is er een camera die draait. Het is precies of iemand u blijft volgen met zijn gsm. Wij willen gewoon chillen en voetballen, maar dat stoort. Ja, we passen ons gedrag aan. Trap per ongeluk een bal tegen een auto en je bent er bij. (Antwerpen, jongerenvereniging)

Participatie aan het sociale verkeer

- Deelname aan **sociale verkeer** in de openbare ruimte... **niet voor iedereen** weggelegd (soms keuze, soms niet)

“Ik spreek vooral online af. Mijn vrienden zijn gamers dus ik kom nooit of amper buiten... soms laat in de avond of vroeg in de ochtend, maar nooit echt overdag, tenzij voor school of als er nieuwe games zijn.” (Hasselt, 4^e middelbaar)

“Het is een aangename omgeving om rust te hebben en plezier te maken, maar wat niet zo leuk is... die mensen. Na een bepaald uur kan je daardoor niet meer naar buiten... Ja, je hebt veel in de omgeving om te rust te hebben en plezier te maken. Maar zij gebruiken dat anders.” (Antwerpen, 6^e middelbaar)

Participatie als organisatie van...

- Dubbele houding t.a.v. participatie... ja graag, maar twijfels over slagkracht

“In de jeugdraad hebben we allemaal de mogelijkheid om mee te beslissen, zeker over eenvoudige zaken die snel kunnen veranderen. Maar vaak zijn het zaken die niet eenvoudig erdoor komen, niet gedaan of heel verkeerd gedaan worden. Dan is het niet wat we gevraagd werd. Dan doet het meer kwaad dan goed.” (Hechtel, jeugdraad)

“Deze buurt wordt vergeten, de Seefhoek. Ze zeggen wel we gaan dit en dat doen, maar er gebeurt niks. Sommige jongens hebben al hun mening mogen geven over de buurt en voorstellen gedaan, maar er is niks veranderd.” (Antwerpen, jongerenvereniging)

3 bouwstenen van mentaal welbevinden

Ontplooiings- en ontwikkelingskansen

- ... **elementen** die **wel of niet** maken dat jongeren hun omgeving kunnen **exploreren** en zorgen voor **zeggenschap** en **beheersing**.
 - **Veilige** plekken én de **verbinding** tussen die plekken
 - Een gevoel van **toegankelijkheid**
 - Gaat over meer dan het voorzien van plekken
 - Jongerenparticipatie die **serieus** genomen wordt

Autonomie

- ... elementen die **wel of niet** maken dat jongeren **zelfstandige keuzes** kunnen maken en zich **als groep** kunnen **manifesteren**.
 - Aantrekkelijke (en veilige) **keuzemogelijkheden**
 - Overzichtelijk maken en jongeren uitnodigen
 - **Dialogoog met andere gebruikers** van de openbare ruimte
 - **Het beeld van (hang)jongeren bijstellen**

Identiteitsontwikkeling

- ... elementen die **wel of niet** maken dat **jongeren plekken kunnen claimen** en **aansluiten** bij **de nood** om zich **af te schermen of te tonen**, net als om zich **te verbinden** met anderen.
 - **Gedijen en/of faciliteren van ongebonden plekken**
 - Het ongebonden karakter spreekt aan
 - **Beide plekken** (afgelegen en meer centraal) zijn **van belang**

Jongeren willen mee **nadenken** & **beslissen**

- Jongerenparticipatie **serieus nemen** – belang van **participatief klimaat**
- **Communicatie** is essentieel
- Langere trajecten om **vertrouwen** op te bouwen
- **Actie-component** kan betekenisvol zijn (zowel in het **onderzoek** als **praktijk**)

Bedankt voor jullie aandacht